

Ochrona lasu w tematyce I Kongresu Leśnego Hiszpańsko-Portugalskiego (Pamplona, 23-27 czerwca 1997)

Forest Protection as a Subject of the 1st Spanish-Portuguese Forest
Congress

W dniach 23-27 czerwca 1997 r. w Pamplonie (stolica prowincji Navarra, Hiszpania) pod hasłem Lasy Przyszłości: Alternatywa w zmieniającym się świecie odbył się II Kongres Leśny Hiszpanii będący jednocześnie I Hiszpańsko-Portugalskim Kongresem Leśnym.

Uczestniczyło w nim około 1000 leśników nie tylko z Portugalii i Hiszpanii ale także z innych krajów Europejskich, Afryki i Ameryki Południowej. Tematyka kongresu jest ważna dla wszystkich krajów na wszystkich kontynentach, gdyż dla jednych ważne jest zahamowanie wyřębu lasów (np. Ameryka Południowa), zaś dla innych zwiększanie użytków leśnych w ramach trwałego i zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska (tzw. sustainability).

Materiały kongresu to 6 tomów objętości blisko 3500 stron, które zawierają teksty ponad 600 referatów.

Obrady Kongresu odbywały się w ośmiu sekcjach tematycznych:

- Sekcja 1: Lasy i atmosfera: zmiany klimatu.
- Sekcja 2: Pokrywa roślinna, cykle hydrologiczne i konserwacja gleby.
- Sekcja 3: Doskonalenie genetyczne reprodukcją zasobów leśnych.
- Sekcja 4: Gospodarka leśna i zaspokajanie potrzeb społecznych . Leśnictwo zrównoważone.
- Sekcja 5: Ochrona systemów leśnych oraz ochrona bioróżnorodności.
- Sekcja 6: Lasy jako alternatywny sposób wykorzystania gleb. Polityka rolna Unii Europejskiej.
- Sekcja 7: Transformacja, przemysł i komercjalizacja produktów leśnych.

- Sekcja 8: Aktywność ekonomiczną i socjalną mieszkańców lasów. Zaludnienie i rozwój regionów leśnych.

Liczba sekcji oraz ich tematyka wskazuje, że każdy specjalista nauk leśnych znalazł wiele referatów dotyczących jego zakresu badań lub zainteresowań. Mnie oczywiście interesowała tematyka ochrony lasu, która mieściła się w sekcji 5 i tylko jej poświęcam tę informację.

W sekcji 5 Ochrona systemów leśnych oraz ochrona bioróżnorodności przedstawiono 82 referaty. Liczba ta wyklucza możliwość oddzielnego omówienia choćby najważniejszych referatów i dlatego przedstawiam je jako grupy tematyczne.

Pożary lasów. Tematyka przyczyn, skutków oraz zwalczania pożarów była omawiana w 34 referatach (41% ogółu). To dobitnie obrazuje zagrożenia lasów przez pożary na Półwyspie Iberyjskim. Każdego roku Hiszpania i Portugalia, a także Francja i Włochy tracą setki i tysiące hektarów lasów wskutek pożarów. Gonzalez i wsp. (p. 179-184) omówili międzynarodowy program badawczy FIREMAN (Ocena Ryzyka Zagrożenia Pożarami w Rejonie Śródziemnomorskim), który za pomocą satelitów oraz systemu GIS (Geograficzny System Informacyjny) nie tylko pozwala na przewidywanie ewentualnych pożarów ale także ułatwia ich zwalczanie. System ten uwzględnia warunki glebowe, kartograficzne i topograficzne. Został z powodzeniem wykorzystany w gaszeniu wielkiego pożaru w 1994 roku w prowincji Walencja.

Z tego zakresu na uwagę zasługuje także referat Abascala J. (p. 9-14) opisujący konstrukcję kombajnu, który rozrzuca ziemię na odległość 40-60 m i skutecznie dusi ogień zastępując pracę ręczną dziesiątek osób pracujących łopatami.

Szkodliwe owady i roztocza. W tej grupie tematycznej ogłoszono 10 referatów, w większości poświęconych szkodliwości i zwalczaniu *Thaumtopoea pityocampa*, której gniazda i uszkodzenia drzew iglastych są widoczne w całym rejonie śródziemnomorskim. W zwalczaniu tego szkodnika stosuje się środki chemiczne, regulatory wzrostu, a także pasożyty jaj. C. Josseume (p. 215-220) omówił przydatność preparatu Mimic (agonista ekdysonu) produkowanego przez firmę Rohm and Haas.

W ostatnich czterech latach na terenie Hiszpanii wykryto dwa nowe szkodniki. M. Trave i F. Puertas (p. 467-473) przedstawili wstępne dane o występowaniu *Cryptococcus fagisuga* (Hom.: *Cryptococcidae*) – nowego szkodnika buka (*Fagus sylvatica*), a Vive A. i Cobos J. (p. 485-487) omówili występowanie i szkodliwość zwójki *Epinotia subsequana* – nowego szkodnika jodły (*Abies alba*).

P. Perez i P. Mansilla (p. 349-353) podali długą listę drapieżnych i roślinożernych roztoczy występujących na różnych gatunkach sosen (*Pinus* spp.), głównie *Phytoseiidae*, *Oribatidae* i *Tetranychidae*.

G. Borrero i wsp. (79-83) przedstawili listę szkodników wtórnych w zadrzewieniach *Pinus pinaster*, *P. nigra* i *P. halepensis*. Należą do nich *Pissodes validirostris*, *P. castaneus*, *Tomicus minor*, *T. Destruens*, *Orthotomicus erosus* i *Hylorgops ligniperda*.

Szkodliwe nicienie. A. Abelleria i J. Manilla (p. 15-19) podali wykaz fitopatogennych nicieni z rodzajów *Rotylenchus*, *Xiphinema*, *Criconemoides* i *Hemicriconemoides* izolowanych z sosen *Pinus radiata* i *Pinus pinaster*.

Choroby grzybowe. Tematyka chorób była poruszana w 12 referatach. J. A. Monreal i wsp. (289-293) przeanalizowali różne hipotezy dotyczące przyczyn zamierania dębów *Quercus rotundifolia*, *Q. suber*, *Q. faginea* obserwowanego w całej Europie. Na uwagę zasługują tutaj referaty dotyczące przeżywalności sklerocjów *Cenococcum* spp. po pożarach w drzewostanach *Pinus halepensis* (J. Meras i wsp. p. 133-137), agresywności grzybów *Ophiostoma ulmi* i *O. novo-ulmi* (J.J. Diez i wsp. p. 149-153), a także agresywności i patogeniczności grzyba *Phytophthora cinnamomi* z *Pinus radiata* (J. J. Mansilla i C. Pintos, p. 239-242).

Ogólna ochrona lasu. Szeroko pojęta ochrona lasu była poruszana w 17 referatach. Na szczególną uwagę zasługuje referat C. G. Abreu (p. 21-26), który przedstawia program badawczy finansowany przez NATO pt. "Stabilizacja kasztana". Ma on na celu opracowanie programu zwalczania grzyba *Phytophthora cinnamomi* – sprawcy tzw. choroby atramentowej kasztana (*Castanea*).

Zachowanie bioróżnorodności. Ta tematyka ściśle wiąże się z niwelowaniem skutków pożarów i odnawianiem pożarzysk. M. A. Rodriguez i wsp. (p. 401-406) omówili zróżnicowania florystyczne jako kryteria ochrony lasu. R. Ruiz Lopes i wsp. (p. 431-436) omówili wpływ przewodów wysokiego napięcia na faunę ptaków miejscowych oraz przelotnych. Należy podkreślić, że Hiszpania leży na trasie przelotów wielu gatunków ptaków. W kilku referatach przedstawiono także problematykę Parków Narodowych Hiszpanii i Portugalii.

Biorąc pod uwagę szeroką problematykę Kongresu, na którym m.in. poruszano politykę rolną i leśną Unii Europejskiej, na członkostwo której Polska oczekuje, materiały Kongresu powinny zainteresować polskich specjalistów nauk leśnych. Specjalistyczne biblioteki powinny więc podjąć starania celem uzyskania 6 tomów materiałów pisząc do głównego organizatora:

*Seccion de Ordenacion Forestal-Negociado de Experimentacion y Sanidad
Forestal, Departamento de Medio Ambiente, Gobierno de Navarra, C/Tudela
20, 31002 Pamplona, Hiszpania.*

J. J. Lipa